

Mezinárodní šetření TALIS 2018 se zabývalo mnohými tématy, z nichž některá zjištění je možné diskutovat v širším národním i mezinárodním kontextu.

V rámci mezinárodních šetření byly zkušenosti učitelů v posledních letech vedle TALIS 2018 mapovány k vybraným oblastem i v rámci PISA⁵⁷ 2015, TIMSS⁵⁸ 2015 a PIRLS⁵⁹ 2016. V PISA 2015 tomu tak bylo díky účasti České republiky ve volitelném modulu učitelského dotazníku. V TIMSS 2015 a PIRLS 2016 jsou dotazníky pro učitele standardní součástí šetření.

I z jiných mezinárodních šetření se ukazuje, že učitelé mají pocit nízkého společenského ocenění jejich profese. Učitelé v České republice nemají tolik zkušeností se vzájemným poskytováním zpětné vazby a inspirace (např. týmová výuka, vzájemné hospitace), což může souviset s limity ve vytváření podmínek pro takové aktivity s ohledem na nastavení vzdělávacího systému a s ohledem na možnosti v rámci jednotlivých škol. Zároveň by ale podpora a rozvoj v této oblasti mohly přispět ke zvýšení poměrně nízké subjektivně vnímané profesní zdatnosti českých učitelů, k intenzivnější vzájemné inspiraci a tím i ke zkvalitňování výuky.

Mezi učiteli patnáctiletých žáků bylo v **PISA 2015** zjišťováno, jak často se ve své škole věnují vybraným aktivitám⁶⁰, při kterých **učitelé spolupracují** a mají možnost se od sebe vzájemně učit. Pro vzájemné hospitace a poskytování zpětné vazby byl pro Českou republiku zaznamenán největší podíl učitelů, kteří uvedli, že se jim nikdy nevěnovali – čtvrtina učitelů základních škol; třetina učitelů ostatních druhů škol.⁶¹ Navíc další třetina se s touto aktivitou setkala jednou ročně nebo méně často.

Když byli učitelé v dubnu 2015 dotázáni, jestli se účastnili v uplynulých 12 měsících vybraných aktivit, *mentorování a/nebo vzájemnou hospitaci či koučování oficiálně organizované školou* zmínilo napříč druhy škol 40 % učitelů. *Neformální rozhovor s kolegy na téma, jak zlepšit svou výuku*, mělo možnost uskutečnit 95 % dotázaných učitelů.

Vybrané otázky z učitelských dotazníků **PIRLS 2016** a **TIMSS 2015** nám umožňují nahlédnout situaci učitelů základních škol na prvním stupni vzdělávání. Na základě otázky *Jak často se scházíte s ostatními učiteli kvůli následujícím záležitostem*⁶² se v PIRLS 2016 i TIMSS 2015 ukázalo, že téměř všechny žáky vyučovali učitelé, kteří si alespoň někdy *vyměňují s ostatními zkušenosti získané při výuce*. Dle PIRLS 2016 ale téměř třetinu žáků vyučovali učitelé, kteří neměli zkušenost *s hospitací na hodině kolegy kvůli získání nových zkušeností* (v TIMSS 2015 podíl činil 38 %). Navíc pouze 14 % žáků vyučovali učitelé, kteří se vzájemných hospitací účastní velmi často nebo často (v TIMSS 2015 podíl činil 12 %).

Při obecnějších dotazech k **učitelské profesi** uvedli v PISA 2015 učitelé všech druhů škol většinou převahu výhod učitelského povolání nad nevýhodami (v rozmezí od 53% míry souhlasu v případě učitelů nematuritních oborů do 62% míry souhlasu v případě učitelů speciálních škol). Ještě o něco

57 Šetření OECD PISA pravidelně jednou za tři roky mapuje úroveň přírodovědné, čtenářské a matematické gramotnosti patnáctiletých žáků.

58 Šetření IEA TIMSS se každé čtyři roky zaměřuje na zjišťování úrovně vědomostí a dovedností žáků 4. a 8. ročníku v matematice a v přírodních vědách. Česká republika se od cyklu 2011 zapojuje pouze do testování žáků 4. ročníku.

59 Šetření IEA PIRLS jednou za pět let zjišťuje čtenářskou gramotnost žáků 4. ročníku základní školy.

60 Otázka: „Jak často se v průměru věnujete na vaší škole následujícím činnostem?“ Možnosti odpovědí: *nikdy, jednou ročně nebo méně často, 2-4x ročně, 5-10x ročně, 1-3x měsíčně, jednou týdně nebo častěji*.

61 V rámci PISA 2015 byly rozlišovány následující druhy škol – základní škola, víceleté gymnázium, čtyřleté gymnázium, maturitní obory středních odborných škol, nematuritní obory středních odborných škol, speciální školy.

62 Na výběr byly možnosti: velmi často, často, někdy, nikdy nebo téměř nikdy.